

NAUKA CZYTANIA METODĄ SYMULTANICZNO-SEKWENCYJNĄ

W dzisiejszych czasach jednym z największych wyzwań jest przygotowanie dzieci w rocznym obowiązkowym przygotowaniu przedszkolnym do nauki czytania.

Główne zadanie polega na osiągnięciu u dzieci w możliwie krótkim czasie, sprawności w czytaniu określonych tekstów, umożliwiającym im intensywne poznawanie rzeczywistości odzwierciedlonej w określonych tekstach. Podstawowym warunkiem sprawnego czytania jest dobra umiejętność analizy i syntezy słuchowej.

Analiza słuchowa oznacza podział wyrazu na sylaby i fonemy.

Umiejętność dokonywania analizy słuchowej wyrazów, czyli świadomego wyodrębniania głosek rozwija się właśnie dopiero przy nauce czytania i pisania,

Czytanie wymaga dokonywania działań na wielu poziomach.

Synteza słuchowa oznacza połączenie elementów w jeden wyraz mający odpowiednią formę. Istotna jest tu przede wszystkim pamięć słuchowa, gdyż dzięki niej zapamiętujemy poszczególne sylaby i głoski i łączymy je w logiczną całość. Zdecydowanie łatwiej jest, dlatego dokonać syntezy krótkiego wyrazu, mającego niewiele sylab bądź głosek.

Istnieje wiele koncepcji nauki czytania, które zasługują na aprobatę i które są uznane za efektywne oraz przynoszące pożądane efekty.

W naszej Poradni wybraliśmy nauczanie czytania metodą symultaniczno - sekwencyjną, której autorką jest profesor Jagoda Cieszyńska związana z Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie. Metoda polega na czytaniu sylabami.

Wykorzystuje ona zarówno mechanizmy symultaniczne, czyli globalne, całościowe, którymi zajmuje się prawa półkula, jak i sekwencyjne, linearne, za które odpowiada półkula lewa (patrz art. pt.: „*Półkule mózgu- za co odpowiadają?*” opracowany przez mgr Agnieszką Kufel-Hanzlik).

Nauka czytania metodą symultaniczno-sekwencyjną odbywa się w trzech etapach, takich samych jak podczas nabywania systemu językowego przez dziecko – powtarzania, rozumienia oraz nazywania. W pierwszym etapie dziecko **powtarza** odczytywane przez dorosłego samogłoski/sylaby. W etapie **rozumienia** dorosły wypowiada samogłoskę lub sylabę, a dziecko wskazuje ją lub podaje. Etap **nazywania** polega na samodzielnym odczytywaniu pokazanych samogłosek lub sylab przez dziecko.

Dlaczego właśnie ta metoda?

Symultaniczno-sekwencyjna nauka czytania została opracowana tak, aby każde dziecko o sprawności intelektualnej mieszczącej się w granicach normy lub z nieznacznym jej obniżeniem, mogło nauczyć się czytać. Dodatkowo, dotyczy też dzieci, które mają dużą ciekawość poznawczą oraz dużą motywację do samodzielnej nauki.

Warte uwagi jest przy tym, że wg. prof. Cieszyńskiej dziecko musi prawidłowo mówić, by mogło nauczyć się czytać ze zrozumieniem i prawidłowo pisać, by móc uczyć się języków obcych.

Jako logopedzi, przywiązujemy szczególną uwagę do poprawności artykulacyjnej, dlatego terapię realizujemy równoległe z nauką czytania.

Nie wyprzedzamy materiału do nauki czytania, aż do momentu zautomatyzowania przez dziecko określonej głoski, a tym samym uzyskania przez nie poprawności artykulacyjnej.

Tylko taka formy pracy może być uwieczniona sukcesem.

Na czym polega symultaniczno-sekwencyjna nauka czytania?

Wielki druk oraz czcionka bezszeryfowa są charakterystyczne w nauce czytania.

Należy przy tym podkreślić, że wielkie litery są bardziej zróżnicowane pod względem wizualnym, niż litery małe, a czcionka bezszeryfowa to czcionka bez dodatkowych ozdobników (np. Calibri). Proste litery ułatwiają skupianie się na znaczeniu czytanego tekstu, a nie na jego atrakcyjności wizualnej.

Głównym założeniem metody jest nauka czytania sylabami, którym nadawane jest znaczenie, dzięki czemu proces zapamiętania materiału staje się łatwiejszy. Według prof. Cieszyńskiej „metoda ta jest nie tylko skutecznym sposobem zdobywania umiejętności czytania ze zrozumieniem, ale również, dla niektórych dzieci jedynym sposobem umożliwiającym rozpoczęcie budowania systemu fonetyczno-fonologicznego. Skuteczność techniki uwarunkowana jest stosowaniem jej w całości, bez wprowadzania głoskowania, literowania i innych technik zapoznawania dziecka z pismem.”

Metoda ta pozwala zapoznać dziecko ze światem pisma według stopnia trudności artykułowanych głosek oraz różnicowania graficznych obrazów liter.

Ćwiczenia ogólnorozwojowe dobierane są zarówno do wieku dziecka jak i jego możliwości psychofizycznych. Skupiają się na doskonaleniu wszystkich funkcji psychomotorycznych, w tym

umiejętności percepcyjnych i w związku z uczeniem polisensorycznym, dają najbardziej skuteczne efekty i tym samym warunkującym sukces.

Teoretyczne podstawy symultaniczno-sekwencyjnej nauki czytania:

uwzględnienie wyników badań neurobiologicznych, według których przyjmuje się, że sylaba, jest najmniejszą jednostką percepcyjną,

- nauka czytania przez poznawanie znaczeń, a nie znaków liter,
- uwzględnienie naturalnych mechanizmów językowych (samogłoski odczytywane w izolacji, **spółgłoski wyłącznie w sylabach**),
- respektowanie wyników badań neuropsychologicznych, które dotyczą powiązań intermodalnych słuchowych, wzrokowych i motorycznych,
- wykorzystywanie wiedzy na temat funkcji symultanicznych (całościowych, prawopółkulowych) i sekwencyjnych (linearnych, lewopółkulowych) oraz kształtowania się struktur umożliwiających przesyłanie informacji między półkulami mózgu
- powtarzanie sekwencji rozwoju mowy dziecka (od samogłosek, sylab, przez wyrażenia dźwiękonaśladowcze, do wyrazów i zdań),
- naśladowanie trzech etapów nabywania systemu językowego: powtarzania, rozumienia i nazywania (samodzielnego czytania),
- rozpoczynanie od zadań łatwiejszych, prawopółkulowych,
- uznawanie czytania za funkcję prymarną, a pisanie – sekundarną,
- stosowanie wielkich liter oraz czcionki bezszeryfowej,
- prowadzenie ćwiczeń porządkowania od lewej do prawej.

P.S. Zainteresowanych realizacją w/w programu nauki czytania, odsyłam do serii logopedycznej „*Kocham Czytać*”, autorstwa Jagody Cieszyńskiej.

*Opracowała, na podstawie literatury przedmiotu oraz doświadczeń własnych,
mgr Violetta Haczek, neurologopeda, specjalista zaburzeń mowy i komunikacji,
terapeuta wczesnej interwencji logopedycznej i terapeutycznej.*